

Se kulkee mukana

Kajaani 1993

Täällä on lama ja taivaskanavat, toisin kuin siellä mistä he tänne muuttivat, siellä oli vain kolme kanavaa, aika ankeaa, mutta eipä Otso sitä muistelekaan, kun saa istua lattialla niskat notkolla MTV:n edessä suupielet rahkassa ja toljottaa vaaleatukkaista miestä joka hymisee: *helou... helou... helou... haulou...* ja sitten räjähtää hirveään räyhtäen ja räminään ja paukkeeseen ja kaikki sekoaa ja lopuksi se mies hajottaa kitaransa, ja vähän ajan päästä tulee sama video uudelleen, kun aikuiset ramppaavat Otson ohitse tupakalle parvekkeelle ja takaisin sisään, keittiöön tai minne menevätkään, mitä tekevätään ja ketä ovatkaan, välillä kyllä äiti ja kummitäti, joka on äitin serkku ja jonka luona Otso ja äiti täällä asustavat väliaikaisesti vain kun äiti yrittää saada töitä, mutta välillä joitain ihan outoja, niin kuin nekin äijät aamupalapöydässä, kun Otso tuli unenpöpperöisenä keittiöön tekemään kaakaota ja paahtoleipää, istui epäileväisenä syömään ja se toinen äijä sanoi, että sillä on salaisuus ja pyysi Otsoa nojaamaan lähemmäs jotta se voisi kuiskata sen, mutta sitten vain rikkoikin keitetyn kananmunan Otson otsaan, präks, ja nauroi päälle, hehehe, Otsokin nauroi vähän vaikka närkästyttikin mokoma temppu, niin että oikeasti olisi tehnyt mieli vastata hakemalla pesäpallomaila ja lyödä sillä äijää otsaan, präks vain itsellesi, menisit sinäkin töihin etkä roikkuisi aamuisin toisten asunnoissa juomassa kaljaa ja rikkomassa muniä lasten kalloihin, vaikka äiti sanookin ettei niitä töitä meinaa löytyä nyt kellekään, kun on se lama, se tyhmä lama joka syö ihmisten työpaikat ja juottaa niille kaljaa, mutta illallapa Otso kävelee äitin kanssa grillikiskalle, aurinko punaa kerrostalojen katot ja männynlatvat ja hiekoitussora rahisee kenkien alla ja kevät haisee ja kiskalla paistorasva, makkaraperunat ja irtokarkit, joita Otso saa pussillisen ja on kohtuullisen tyytyväinen elämään, jossa voi tapahtua kaikenlaista, mitä tahansa vielä!

Kuopio 2003

Otso juo kupin vihreää teetä ja lähtee juoksemaan lähiötä ympäri. Onhan ne pikkasen tylsät viis kilsaa, jotain musiikkia kaipaisi, mutta kannettava cd-soitin ei toimi hölskyessään juoksun tahdissa, mp3-soitin kun olisi... No, 50 Cent soi kyllä päässä ilman soitintakin, *Get Rich or Die Tryin'*, vai mitä Otso, tuleva NBA-miljonääri? Kuuma on heti aamusta, hellekesän armoton aurinko romottaa pilvettömältä taivaalta, asfaltti edessäpäin väreilee kuin leffojen Los Angelesissa, hiki pirskahtelee nuoren miehen tavoiteorientoituneelta otsalta adidasten tärähtäessä katuun. Puolivälissä matkaa Otso ohittaa grillikioskin ja makkaraperunoiden jumalainen tuoksu täyttää tajunnan, vaikka paikka ei ole edes auki vielä – nälkä! Viimeinen etappi on lähiön kerrostalojen reunustama pääkatu ja sen kahden autotien välissä kulkeva, lehtipuiden varjostama sorakävelytie, helpotus Otson lättäjaloille, jotka lätkähtelevät ohi punakivisen keskusaukion, jonka penkeille vakiospuget ovat jo leiriytyneet kaljakasseineen paahtumaan, vittu mitä elämää tuokin, miettii Otso, mitä luusereita, hän tappaisi itsensä jos tuollaiseen tilaan vajoaisi... Mutta siitä ei ole pelkoa, eihän? Kotiin tultuaan Otso juo litran vettä ja peseytyy, paistaa munakokkelin sipulilla ja ahmii sen ruisleivän ja tuoremehun kanssa lueskellen pöydässä NBA-legendojen elämäkertoja esittelevää kirjaa, kun äiti hassuttelee olkkarissa yksivuotiaan pikkusiskon kanssa. Heillä on eri isät, joita yhdistää selkärangan puutostilan aiheuttama supervoima hylätä omat siitoksensa, hupsistakeikkaa kiitos ei, mutta väliäkös noilla vässyköillä, Otso ei omaansa kaipaa, ei myöntäisi ainakaan, ja pikkusiskolla on sentään hänet miehen mallina – tuleva maailmankuulu koristähti, aikamoista! Tulipa moni noista lajin legendoistakin köyhistä yh-perheistä ja aika paljon kovemmilta huudeilta kuin tämä pohjoissavolainen puistolähiö, niin levotonta mainetta kuin nauttiikin. Mutta reeniä, reeniä se vaatii niin maan perkeleesti! Ja sille on Otso valmis itsensä uhraamaan. Menee nytkin koko päiväksi hellettä uhmaten katukentälle kaukoheittoja reenaamaan, niiden kun on oltava mestaritasoa Otson pituudella, jolla ei juuri korin alla dominoida. Yksin on vain tahkottava joukkueen ollessa kesätauolla ja tiimikaverien ulkomaanlomilla perheineen, millaistahan sekin olisi? Mutta ylpeitä saavat olla Otson sisukkuudesta Michael Jordanin ja Kobe Bryantin pyhäinkuvat hänen huoneensa seinillä, joiden sisään hän illalla uupuneena sulkeutuu katsomaan MTV Cribsiä ja unelmoimaan; katselemaan yöllä ulos autiolla kadulle 50 Centin pauhatessa kannettavan kuulokkeista; katselemaan sisäänpäin, pimeään tavoittamattomuuteen...

Jyväskylä 2013

Pimeydestä pulpahtaa Otso pintaan, herää sohvaltaan henkeä haukkoen. Sohvan vieressä pöydällä on kirjojen ja tyhjien tölkkien joukossa avonainen pahvirasia, jossa puoliksi syöty makkaraperuna-annos, kylmennyt sekasotku. Näky ja haju nostaa palan Otson kurkkuun, hän ryntää vessaan yrjölle. Otsassa hakkaa, sattuu joka soluun. Mitähän eilenkin taas tapahtui...? Ei voi muistaa, mutta kämpille on selvitty ja elossa ollaan, juuri ja juuri. Keittiössä Otson nappaa bentson ja huuhtoo sen alas kylmällä kaljalla. Vähän vielä kakistaa, mutta tällähän se lähtee, korjaantuu, tästä on Otsolla jo monen vuoden kokemus! Keltaisia lehtiä lentää keittiön ikkunassa; syrjäytynyt tuulikin se vain vetelehtii tuolla vanhan puukerrostalon sisäpihalla harmaassa syysaamupäivässä, kun kunnan ihmiset ovat töissä. Otso astuu johonkin terävään ja märkään, ynähtää, katsoo alas: törkyisellä muovimattolattialla on rikkoutuneita kananmunia. *Mitä vit--* no, nämä ovat kai niitä asioita, joita ei voi järjellä selittää. Ehkä Otso on yrittänyt yöllä luoda täällä uutta maailmaa suomalais-ugrilaisen mytologian malliin? Otso ei vaivaudu siivoamaan luomisjälkiään, pyyhkii vain lättäjalan räsymattoon ja miettii, että kaljaa on aika vähän, pitäisi käydä hakemassa lähi-Siwasta lisää. Ja käykin, kunhan on saanut korjattua itsensä siihen kuosiin. Kaljahyllyllä täristessään hänet ohittaa selän takaa pitkänhuiskea nuorukainen energiajuoma kourassa; kukaan ei sitä vielä tiedä, mutta se on perkele tuleva NBA-tähti Lauri Markkanen, joka asuu samoilla huudeilla, vain paremmalla puolella kuin Otso, entinen tuleva NBA-tähti, nykyinen haiseva lähiöspuge. Mitäpä näistä, elämän temppuja. Kämpillä Otso jatkaa keppanan ryystöä, röökailee keittiön ikkunalla, selailee hetken zen-buddhalaisuutta käsittelevää kirjaa, toisen Hannu Salamaa, kolmannen yrittää kirjoittaa huono-osaisuutta käsittelevää lähiöromaniaan, mutta ei se lähde, ei ole sen aika vielä lähelläkään. Kirjailijaksiko se nyt tosiaan meinaa? Jos vain ei olisi itsensä pahin vihollinen, voisi saada jotain aikaan, mutta mennään nyt tällä. Kokataan nistipataa, kuunnellaan pimeän tultua päissään ysärihittejä, tanssitaan yksin verhojen takana vuokratyösköön tuonelassa lamahaamujen kanssa... Jätetään Otso tanssimaan, niin kuin se tyyppi *Beau travailin* lopussa, sillä yö on vielä pitkä ja sen salajippo siinä, että vaikkei tiedä milloin aamu koittaa, uskoo sen kuitenkin tapahtuvan, kaikesta huolimatta. Ja siihen saakka Otso tanssii aaveineen, tanssii Karjalan ja Coronan yön rytmiin, *oh yeah*.

Tampere 2023

Haluatko kananmunaa, kysyy Otso, ja hedelmälautasen äärellä pöydän päädyssä istuva kolmevuotias tyttö sanoo haluan, ja Otso istuu tytön viereen keitetyn kananmunan kanssa ja – *präks* – rikkoo sen omaan otsaansa. Tyttö nauraa, isi on pötkö. Otso kuorii: *Mi munassa valkiata, se päiväksi paistamahan, mi munassa ruskiata, se kuuksi kumottamahan! Munasen muruja muita, ne tähiksi taivahalle...* Ulkona on vielä pimeää, jouluvalot loimuavat lähiöpihan talojen parvekkeilla, onneksi on luntakin. Meenkö minä tänään päiväkotiin, tyttö kysyy maailmaa maistellessaan, Otso sanoo ei, kun tänään on lauantai. Ensi viikko vielä ja äitillä ja isillä alkaa joululoma koulusta ja sinäkin pääset lomille päikystä ja tati ja mummo tulevat ehkä käymään, eikä isin tarvitse hetkeen miettiä lopputyökäsikirjoituksensa dramaturgisia kommervenkkejä, tai ehkä pitäisi muttei isi kyllä aio, katsoo mieluummin NBA-korista, kiakkoo ja leffoja, lukoo Ligottii, leikkii, kylähän sää tiärät. Tyttö sanoo mitä, ei kuunnellut. Otso hymähtää, ryystää kahvia; pieni jomotus jolkkaa ohimossa eilisen punaviinistä ja saunaoluista, mutta sumpillahan se häviää. Välähtääpä mielessä, miten moinen tai paljon pahempi jomotus joskus hoidettiin, vieläpä monena päivänä putkeen, vuosien ajan; ja puistattaapa nyt ajatuskin. Oli sekin elämää! Aamupäivän valjettua palikoidaan ja palapelataan, katsotaan *Totoroa*, vilkaistaan osamaksutelkkarin outoa musakanavaa, jossa pyörii pikselöityneitä ysärivideoita, ja tyttö ehtii nähdä vilauksen siitä vaaleatukkaisesta legendasta, joka räyhää ja räähky ja hajottaa kitaransa. Miksi tuo tekee noin, tyttö kysyy. Shivan tanssi, Otso vastaa. Mitä, tyttö kysyy. Ei mitään, rip Siwa, sanoo Otso. Se on rokkenrollia! Sitä tyttö tahtoo kuunnella iltapäivälläkin, kun tiskataan, ja äitiharhu sanoo, että tekisi sikana mieli makkaraperunoita, oikein kunnan suonitukosta, ai että, vaan eipä viitsi tilata, kun maksaa maltaita nykyään, kokkaillaan kotona nistipat-- ei kun makaronimössöä ja tehdään uusi satsi torttuja niin kyllä kelpaa koko perheen, vaan joskus on vielä testattava sitä yhtä Pispalan lekendaarista, ja tätä toistakin, Viidan Lauria, jonka *Moreenin* tyttö kuljettaa kirjahyllystä Otsolle sohvalle iltasekoilunsa vöyhkeessä äidin patistellessa tätä jo hampaanpesulle, että isille iltasaduksi, kiitos kulta, sanoo Otso, vaikka ei tänä iltana luekaan, vaan katsoo leffaa ja yöllä Viidan kaima Markkasen Jazzin matsia, ja se täyttää Otson sydämen ilolla ja aina uusiutuvalla keväällä, että saa nähdä sen ja elää täällä, kaikesta huolimatta ja kaiken tämän vuoksi, vaikka kaikenlaista on tapahtunut ja mitä tahansa voi vielä!